

Casa Iosef Zoller

Demersul salutar al restaurării și reconstrucției imobilului situat în Elena Doamna nr. 39 a fost cu siguranță unul anevoios. Este de notorietate că procesul de ranforsare, de sub-zidire, de întărire al structurii unui edificiu de la sfârșitul secolului XIX-lea - început de secol XX, ori reproducerea sculpturii și picturii murale, reprezintă o muncă de Sisif cu atât mai mult cu cât imobilul este clasat ca monument istoric și se află într-un sit rezidențial, care în prezent este alterat fizic și urbanistic. Faptul că un Avocat de anvergură doamna Gianina Vera Porosnicu are în agenda proprie redarea prin renovare, într-un mod profesionist, a unei construcții - stil, este remarcabil.

Actualul proprietar a achiziționat imobilul construit în 1912 într-o stare avansată de degradare, care punea în pericol locuitorii lui. Restaurarea pe parcursul unor ani buni, a întâmpinat dificultăți în ceea ce privește complexitatea etapelor de reconstrucție și consolidare dar și din partea birocratiei aprobărilor într-un stat în plin proces de tranziție. Este știut faptul că, ingineri sau meseriași profesioniști sunt tot mai greu de "găsiți".

Casa vândută de Iosef Zoller în 1937 a fost rechiziționată de comunisti și transformată în sediul pentru Ministerul Muncii după 1949 și apoi pusă la dispoziția chiriasilor statului, împartită ulterior în patru "apartamente", așa cum a fost "descoperită" de doamna Avocat Porosnicu, în anul 2013, când o achiziționează de la chiriasii statului.

Imobilul care i-a fost redat romantismul de altă dată, caracterizat printr-o simetrie, eleganță și rafinament cu totul aparte, a primit numele ce i se cuvenea: "Casa Iosef Zoller". Faptul că i s-a dat Cezarului ce este al lui, de către "salvatoarea" acestui imobil, anume meritul de necontestat al "cțitorului" Iosef Zoller, este cu atât mai remarcabil cu cât, în societatea rapace cu care suntem contemporani, momentele de generozitate și adevăr devin pe zi ce trece tot mai rare.

Sunt onorat că în mandatele mele de Consilier Local al Municipiului Iași, au fost restaurate o serie de imobile precum "Casa Iosef Zoller". Monument istoric - și totodată reprezentativ - al ideii de reședință a unui industriș, comerciant sau mic burghez al localității Jassy. Imobilul în stil neoclasic, ilustrează epoca și moda vremii - oferind savoare modului de viață ieșean. Acest stil de arhitectură a fost folosit de constructorii și arhitecții acelei perioade, în marile capitale ale Europei, precum Viena, Paris, Madrid, Lisabona, Roma, etc. Încă o dovadă în plus că în Iașul antebelic parfumul european era de esență puternică. Mai mult decât atât, Iașul având o poziție geografică specială, avea un mix de stiluri atât orientale cât și europene.

Trebuie să recunoaștem că o Comunitate Evreiască precum cea din perioada interbelică, a avut un rol important în evoluția urbanisticii ieșene.

Iosef Zoller era unul dintre evreii bogați din Iași, care au creat plus valoare comunității ieșene, și au lăsat în urma lor o istorie pe care nu a putut să fi stearsă de nici un sistem represiv (legionar), totalitar (comunist) ori un sistem dezorientat și slăbit (precum cel de tranziție post-decembristă), cu

chiriasi neglijenti si nepasatori sau dezastre precum cutremure, incendii, inundatii sau chiar marile razboaie.

Iasul interbelic era populat de circa 35.000 de evrei care locuiau in mare parte in centrul orasului si insufleteau strazi precum str. Alba (Elena Doamna de azi), str.Golia (Cuza-Voda de azi), str.Sfantul Nicolae cel Sarman (str.Vasile Conta de azi), str.Sf.Andrei, str. Sf.Lazar, str.Armeana, str.Stefan cel Mare, str.Lapusneanu, str.Pacurari, str. Arcu si mai toate strazile si ulitele din zona Targul Cucului si din jurul Sinagogii (Prima sinagoga ieseana dateaza din 1657). Din pacate un tragic eveniment, absolut regretabil, a avut loc de pe 27 pana pe 29 iunie 1941, cand peste 13.000 de evrei au fost ucisi. Ulterior, altii au preferat sa plece. Astazi ramanand doar circa 200 de familii de evrei in Iasi.

Este o certitudine ca Iasul are nevoie de o Fundatie ori Asociatie puternica, vizibila, care sa aiba in program tocmai "salvarea" imobilelor stil, de la jumatatea secolului XX sau mai vechi. Probabil ca un presedinte executiv al acestei viitoare asociatii ar putea fi Avocatul Gianina Vera Porosnicu; este un exemplu pentru toti cei care vor sa reconstruiasca istoria Ieseana, sa redea spiritualitatea si specificitatea acestor bijuterii arhitectonice care au fost plasmuite in orasul nostru.

Trebuie sa mentionez ca un merit deosebit il are Prof.Dr. Florin Cintic, Directorul Arhivelor din Iasi, care prin amabilitatea domniei sale, a pus de fiecare data la dispozitia tuturor celor interesati, printr-o promptitudine si un profesionalism cu totul aparte, documente elocvente si lamuritoare privind istoricul cladirilor din Iasul Vechi, ori al unor zone mai ample ale Iasului.

Toate aceste demersuri de redare a stralucirii Orasului si al viziunii cu accente patrimoniale a urbanisticii Iesene, nu ar fi posibile fara concursul domnului Primar al Municipiului Iasi Mihai Chirica, un aparator al fiecarei franturi de istorie Ieseana. Viziunea domniei sale despre un Centru Vechi - bine definit - este de notorietate. Sunt o sumedenie de proiecte culturale, educationale si universitare initiate de Primarul Iasului Mihai Chirica realizate sau in curs de definitivare, care pun in valoare patrimoniul Iesean in stransa legatura cu Comunitatea Evreiasca de dinaintea celui de-al Doilea Razboi Mondial. Iar faptul ca primarul Mihai Chirica are in vedere realizarea unor proiecte comune cu primarul orasului Ierusalim este laudabil. Azi 8 Martie 2017, Primarul Iasului se afla la Tel Aviv, la invitatia deputatului Ilan Gilon si a rabinului Yosef Wasserman, participand la sedinta speciala de comemorare a Pogromului de la Iasi din iunie 1941. In plenul Parlamentului israelian, Ilan Gilon a multumit Iesenilor si primarului Mihai Chirica pentru recunoasterea rolului comunitatii evreiesti in istoria Iasului, pentru combaterea antisemitismului si promovarea tolerantei interetnice si interreligioase. Deasemeni Primarul Mihai Chirica a avut o intalnire, astazi cu presedintele Parlamentului, Yuli-Yoel Edelstein.

Imi doresc ca in viitorul apropiat, imobilele stil din Iasi sa fie renovate si iluminate pentru ca Iasul sa capete din nou stralucirea de alta data.

Asist.univ.drd.**Vlad-Nicolae Nedelcu**

Consilier Local al Municipiului Iasi - Secretar al Comisiei Social Culturale, Invatamant Culte
Membru U.A.P. Iasi